

др Хасиба ХРУСТИЋ
Институт за међународну политику и привреду, Београд

ПОРЕСКО ОПТЕРЕЋЕЊЕ РАДА У ДРЖАВАМА ЧЛАНИЦАМА ЕУ И У СРБИЈИ

Резиме

Пореско оптерећење рада директно утиче на висину трошкова предузећа, а тиме и на резултате пословања. Што је пореско оптерећење веће нижи је износ остварене добити. Из тог разлога, овај рад се на основу компаративне анализе бави оценом пореског оптерећења рада у државама чланицама ЕУ и у Србији. У размајрању ове проблематике у раду се посебно истиче разлика између пореског оптерећења рада и имплицитне пореске стоје на рад.

Кључне речи: *пореско оптерећење рада, доприноси за социјално осигурање, трошкови рада, имплицитна пореска стоја, стоја незајослености.*

I Увод

Имајући у виду да је пореско оптерећење рада значајан трошак предузећа који утиче на висину остварене добити, упоредна анализа овог показатеља у државама чланицама ЕУ и у Србији има нарочит значај, *inter alia*, и за сагледавање пореске конкуренције међу земљама и фактора који доприносе привлачењу страних директних инвестиција. Самим тим у предности су земље у којима је ово оптерећење рада ниже, јер су тиме и трошкови нижи, а могућности за остварење већег профита шире.

Укупно пореско оптерећење рада састоји се од свих давања држави по основу опорезивања рада – пореза на зараде (порез на доходак грађана, порез на платне листе) и доприноса за социјално осигурање (послодаваца и запосленог). Основицу ових пореских давања чини бруто зарада. Послодавац запосленом обрачунава бруто зараду и доприносе на терет послодавца. Дакле, трошак рада је бруто зарада која се састоји се од нето исплате зараде, доприноса за социјално осигурање (послодаваца и запосленог), и пореза на зараде (порез на доходак грађана, порез на платне листе).

Основица пореских давања, као и висина пореског оптерећења рада значајно се разликује међу земљама чланицама ЕУ, а један од узрока овог раликовања је свакако и то што у овој сфери опорезивања у ЕУ не постоји хармонизација законодавстава земаља чланица.

II Тенденција пореског оптерећења рада

Пореско оптерећење рада израчунава се применом пореских стопа на зараде (порез на доходак грађана, порез на платне листе) и доприноса за социјално осигурање на бруто зараду као основицу опорезивања. Пореске стопе и основица опорезивања су за сваку државу различите. Према томе и пореско оптерећење рада различито је у зависности је од система опорезивања зарада који се примењује у свакој држави, врсти и висини одбитака од пореске основице и пореским стопама, о чему ће посебно бити речи у наредном поглављу.

За упоредну анализу пореског оптерећења рада уобичајено се узима просечна бруто зарада појединца (AW, енгл. *average worker*). Дакле, ради се о самцу, тј. појединцу без издржаваних чланова породице, и о претпоставци да је та зарада, односно доходак од рада тог појединца његов једини извор примања, и да није обвезник додатних видова осигурања. Али, лични одбитак или неопорезовани износ, износ на име доприноса, као врста одбитка, остаје као разлика међу земљама у пореској основици.

У табели бр. 1 приказана је тенденција пореског оптерећења рада или учешћа пореза и доприноса у укупним трошковима рада од 2000. године до 2007. Пореско оптерећење рада је различито по појединим земљама *in corpore* и одраз је пореске политике сваке земље и циљева социјалне политике, нивоа ефикасности рада пореских органа и политике запошљавања. Затим, на ове разлике утичу и висина просечне бруто зараде, просечан износ одбитака од бруто зараде као пореске основице и ниво привредног развоја. Највеће пореско оптерећење рада је у Белгији (49,6%), Немачкој (47,4%) и Мађарској (45,9%), затим следе

Француска (44,4%), Аустрија (44,1%) и Шведска (43,3%), док је просек свих земаља чланица ЕУ 37,1% и за 1,8 процената је ниже у 2007. години у односу на 2000. У 21-ој од укупно 27 држава дошло је до смањења пореског оптерећења. Само три државе чланице ЕУ имају укупно пореско оптерећење ниже од 30% (Ирска, Кипар, Малта).

Табела бр. 1.

Учешће пореза на зараде и доприноса за социјално осигурање у трошковима рада и стопа незапослености у ЕУ и у Србији (у %)

Држава чланица	2000	2007	Стопа незапослености, дец. 2009.
Аустрија	43,2	44,1	5,4
Велгија	51,3	49,6	8,2
Вугарска	40,0	32,3	7,9
Чешка	41,4	40,5	8,0
Данска	41,2	39,3	7,4
Немачка	48,6	47,4	7,5
Естонија	38,2	38,7	15,2
Ирска	18,1	15,0	13,3
Грчка	35,5	36,7	9,7
Шпанија	34,7	35,6	19,5
Француска	47,4	44,4	10,0
Италија	43,1	42,0	8,5
Кипар	16,7	11,9	6,1
Летонија	42,2	41,2	22,8
Литванија	42,9	41,3	14,6
Луксембург	32,8	31,4	6,2
Мађарска	51,4	45,9	10,7
Малта	16,6	18,6	7,2
Холандија	42,0	40,2	4,0
Пољска	42,2	41,6	8,9
Португалија	33,2	32,6	10,4
Румунија	44,7	41,8	7,2
Словенија	41,0	40,9	6,8
Словачка	40,6	35,6	13,6
Финска	43,0	38,2	8,8
Шведска	48,6	43,3	8,9
В. Британија	28,5	30,8	7,8
Просек ЕУ-27	38,9	37,1	9,6
Србија	-	45,3	17,4

Извор: Developments in the Member States, Taxation Trends in the European Union, Data for the EU Member States and Norway, European Commission, DG Taxation and Customs Union and Eurostat, Brussels, 2009, стр. 85; OECD: Labour: Labour force statistics, Main Economic Indicators (database), February 2010; Билтен јавних финансија, Министарство финансија Србије, Београд, 2010; Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање, *Сл. гласник Републике Србије*, бр. 84/04, 61/05, 62/06 и 5/09; Закон о порезу на доходак грађана, *Сл. гласник Републике Србије*, бр. 24/01, 80/02, 135/04, 62/06, 65/06, 31/09, 44/09, 10/10.

У табели је приказана и стопа незапослености да би сагледали да ли постоји корелација између нивоа пореског оптерећења рада и стопе незапослености. Стопе незапослености у земљама чланицама ЕУ доста су различите, а у 2009. години су се кретале од 5,4% у Аустрији до 22,8% у Летонији. Када се упореде подаци о пореском оптерећењу рада и стопе незапослености уочљиво је да ова два показатеља нису у корелацији. Управо у земљама у којима је високо пореско оптерећење рада ниже су стопе незапослености у односу на просек ЕУ (9,6%), попут Белгије (8,2%), Немачке (7,5%), Аустрије (5,4%) и Шведске (8,9%). То значи да на запошљавање ипак утичу други фактори. Дакле, пореско оптерећење и стопа незапослености нису узајамно повезани. Међутим, високо пореско оптерећење свакако може да утиче на непријављивање запослених или на пријављивање нижих зарада од стварних, што је резултат ефикасности рада пореских органа.

Пореско оптерећење рада у Србији са учешћем од 45,3% је далеко веће од просека ЕУ (37,1%), уз високу стопу незапослености од 17,4%, која такође увелико превазилази просек ЕУ (9,6%). С тим у вези, ситуација у Србији доста је забрињавајућа, тако да ће дугорочни привредни развој *de facto* зависити и од смањења пореског оптерећења рада и спровођења нужних структурних реформи које би требало да допринесу повећању запослености.

III Имлицитна пореска стопа на доходак од рада

У вези са разматрањем пореског оптерећења рада битно је указати на разлике између пореског оптерећења рада и имлицитне или укупне пореске стопе на рад (*Implicit Tax Rate – ITR*), која представља збир стопе пореза на зараде (порез на доходак грађана, порез на платне листе) и стопа доприноса за социјално осигурање послодавца и запосленог. Компарација између два показатеља, пореског оптерећења рада и имлицитне пореске стопе, показује извесне разлике услед тога што се у готово свим земљама пореска основица на коју се примењују пореске стопе, било да се ради о порезу на зараде или о доприносима за социјално осигурање, разликује од износа бруто зараде, односно пореска основи-

ца је нижа. Од бруто зараде као пореске основице, у већини држава које примењују синтетички систем опорезивања дохотка грађана, одбија се износ личног одбитка или неопорезиви износ зараде, што у крањем исходу умањује основицу опорезивања. Зато се у израчунавању пореског оптерећења рада уобичајено узима просечна бруто зарада појединца, тј. самца без издржаваних чланова породице, како на овај показатељ не би у већем обиму утицали одбици по том основу који се увелико разликују од државе до државе.

На нивоу појединих држава чланица резултати компарације два показатеља – пореског оптерећења рада и имплицитне пореске стопе на рад – су мешовити, за једну трећину држава чланица разлике су незнатне. Три државе чланице имају пореско оптерећење које је за више од три процента ниже од имплицитне стопе на рад, што је и разумљиво ако се узме у обзир прогресивна структура пореза на доходак грађана.

Већина држава чланица ЕУ примењују синтетички порез на доходак грађана са прогресивним стопама, будући да је овај порез погоднији за остваривање, поред фискалних, и социјалних и развојних циљева. Један број држава комбинује опорезивање дохотка грађана применом прогресивног опорезивања за једну врсту дохотка, док се пропорционалном стопом опорезују друге врсте дохотка (доходак од капитала). Стопе међу државама се разликују с тим да је основна структура синтетичког пореза слична. Опорезив доходак из свих извора прихода који подлежу опорезивању подељен је према висини у распонима у доходне групе за које су прописане прогресивне стопе.

У табели бр. 2 приказан је број доходних група у државама чланицама ЕУ, минимална позитивна стопа, и максимална, која се примењује на последњу доходну групу. Један број држава чланица за прву доходну групу примењује нулту стопу, попут Аустрије, Немачке, Грчке, Шпаније, Луксембурга и Малте.

Табела бр. 2

Стопе пореза на доходак грађана у државама чланицама ЕУ (у %), 2009.

Држава	Број доходних група ¹	Минимална позитивна стопа	Максимална стопа
Аустрија	4	36,5	50
Белгија	5	25	53,7
Бугарска ²	–	5; 10; 15	...
Чешка ²	–	15	...
Данска ³	3	8	59

Држава	Број доходних група ¹	Минимална позитивна стопа	Максимална стопа
Естонија ²	–	21	...
Финска ⁴	4	7	30,5
Француска	4	10,5	40
Немачка	3	14	50,5
Грчка	3	5	40
Ирска ⁵	2	20	41
Италија ⁶	5	23	43
Кипар	3	20	30
Летонија ²	–	10; 15; 23	...
Литванија	–	24	...
Луксембург ⁷	–	6	38
Мађарска	2	18	36
Малта	4	15	35
Холандија ⁸	3	33	52
Пољска	2	18	32
Португалија	7	10,5	42
Румунија ²	–	16	...
Словенија	3	16	41
Словачка ²	–	19	...
Шпанија	4	24	43
Шведска ⁹	2	20	25
В. Британија ¹⁰	3	20	40
Просек ЕУ–27	3	16,4	37,8

Извор: DEVELOPMENTS IN THE MEMBER STATES, Taxation trends in the European Union, Data for the EU Member States and Norway, European Commission, DG Taxation and Customs Union and Eurostat, Brussels, 2009, стр. 126–244.

¹ Укључујући и нулту групу у државама које је имају.

² Државе које примењују цедуларни систем опорезивања са пропорционалним стопама.

³ У Данској су приказане стопе прогресивног пореза на доходак грађана. Овим стопама треба додати и локалне (пропорционалне) стопе пореза на доходак

грађана, које се разликују од општине до општине. Просечна локална стопа је у 2009. години била 25,5% (укључујући и црквени порез).

⁴ Од 1993. године примење се двојни систем опорезивања дохотка грађана: доходак од рада се опорезује прогресивним стопама, а доходак од капитала пропорционалним. У 2009. години годишњи доходак испод 13.100 евра се није опорезивао.

Поред стопа централне државне власти постоје и општинске пропорционалне стопе на зараде, које варирају од 16,5 до 21%, а просечна стопа је 18,59%. Црквене пореска стопа од општине до општине варира од 1 до 2%.

⁵ Од 2009. године постоји и додатна стопа од 2% на годишњи бруто доходак до 75.036 евра. Доприноси за социјално осигурање се искључују из опорезиве основице.

⁶ Приказаним стопама треба додати стопе региона које су различите а крећу се од 0,9 до 1,4%, и стопе општина у висини до 0,5%.

⁷ Приказаним стопама треба додати стопу пореза за Фонд за запошљавање од 2,5%.

⁸ У систему постоје три врсте опорезивања: доходак од рада опорезује се прогресивним стопама од 33,6 до 52%; дивиденде и капитални добици опорезују се по пропорционалној стопи од 25%; а камате и доходак од непокретности опорезују се по пропорционалној стопи од 30%.

⁹ Од 1991. године примење се двојни систем опорезивања дохотка грађана: доходак од рада се опорезује прогресивним стопама, а доходак од капитала пропорционалном стопом од 30%. Приказаним стопама треба додати и локалне стопе које варирају од 28,89 до 34,9%.

¹⁰ Годишњи износ дохотка који се изузима од опорезивања је GBP 9.600.

Као што се види у табели бр. 2 на нивоу ЕУ ова стопа је у просеку 37,8%.¹ Као правило, неке нове државе чланице имају ниже стопе. Иначе, у погледу пореза на доходак грађана у протеклој деценији очигледна је тенденција смањења свих стопа. У протекле две деценије 22 државе чланице ЕУ смањиле су стопе пореза на доходак грађана, тако да је просечна стопа на нивоу ЕУ смањена за 10,6 процената од 1995. године и за 7,3 процента од 2000. до 2007. године.² Међутим, ниже стопе аутоматски не значе и драстично ниже буџетске приходе од ове врсте пореза, јер у системима са неколико пореских доходних група, број обвезника опорезованих по највишој стопи је знатно мањи.

Управо из разлога што не постоји хармонизација законодавства у вези са порезом на доходак грађана у државама чланицама ЕУ, у табели

1 Taxation trends in the European Union, Main results, European Commission and Eurostat, Luxembourg, 2008, стр. 7.

2 Overview of the main tax related measures taken in response to the economic and financial crisis, Taxation trends in the European Union, Data for the EU Member States and Norway, European Commission, DG Taxation and Customs Union and Eurostat, Brussels, 2009, стр. 13–19.

бр. 3, као и у табели бр. 4 ближе су приказане нека битне карактеристике различитих система опорезивања – синтетичког и цедуларног – у одабраним државама чланицама. У државама чланицама које примењују синтетички порез на доходак грађана висина и број стопа се разликују, као и остали елементи овог пореза, а изузетно важно обележје чине различите висине износа годишњег неопорезивог износа. Висина овог износа свакако зависи од циљева социјалне политике поједине државе, а уједно је и одраз нивоа привредног развоја и животног стандарда. Тако на пример, док је годишњи неопорезиви износ доходака у Мађарској 350 евра, у Аустрији је 11.000, у Немачкој 7.834 евра, а на Малти 8.500 евра за појединце а 11.900 евра за брачне парове који се опорезују заједно.

Табела бр. 3

Нека обележја система синтетичког пореза на доходак од рада у одабраним државама чланицама ЕУ, 2009

Држава	Број пореских стопа у %	Годишњи неопорезиви износ доходака
Аустрија	0; 36,5; 43 и 50	€ 11.000
Мађарска	18 и 36	€ 350
Пољска	18 и 32	€ 690
Немачка	14; 42 и 45	€ 7.834
Грчка	5, 30 и 40	–
Италија ¹	23, 33; 39 и 43	–
Малта ²	0; 15; 25 и 35	€ 8.500/€ 11.900
Словенија ³	16; 27 и 41	€ 5.118

Извор: DEVELOPMENTS IN THE MEMBER STATES, Taxation trends in the European Union, Data for the EU Member States and Norway, European Commission, DG Taxation and Customs Union and Eurostat, Brussels, 2009, pp. 126–244.

¹ Приказаним стопама треба додати и стопе региона које су различите а крећу се од 0,9 до 1,4%, и стопе општина до 0,5%.

² Нулта стопа се примењује на доходак од 8.500 евра за појединце и 11.900 евра за брачне парове; док се стопа од 35 % примењује на доходак изнад 19.500 евра за појединце и 28.700 евра за брачне парове.

³ Доходак од рада опорезује се по прогресивним стопама, а доходак од капитала по пропорционалној стопи од 15%. Опорезив доходак умањује се за основни лични одбитак од 5.118 евра (за доходак до 8.557 евра), 4.082 евра (за доходак од 8.557 до 9.897 евра) и 3.051 евра (за доходак изнад 9.897 евра).

Неколико нових држава чланица ЕУ са подручја Централне и Источне Европе – Бугарска, Чешка, Естонија, Литванија, Летонија, Румунија

и Словачка – су након усвајања и примене синтетичког пореза на доходак грађана са неколико доходних група и прогресивним стопама, последњих година замениле овај систем увођењем цедуларног опорезивања са пропорционалним стопама (табела бр. 4). Стопе опорезивања у овим земљама су доста ниже у односу на друге државе чланице ЕУ, али и износи непоорезивог дохотка што говори о нижем животном стандарду грађана ових држава. Повратак на пропорционално опорезивање указује, *inter alia*, и на то колико су јаке политичке елите у очувању нижег опорезивања високих износа дохотка.

Табела бр. 4
Стопе цедуларног пореза на доходак од рада (у %) у одабраним државама чланицама ЕУ, 2009

Држава	Пореске стопе
Бугарска	10
Чешка ¹	15
Естонија ²	21
Литванија	23
Летонија	15
Румунија	16
Словачка ³	19

Извор: DEVELOPMENTS IN THE MEMBER STATES, Taxation trends in the European Union, Data for the EU Member States and Norway, European Commission, DG Taxation and Customs Union and Eurostat, Brussels, 2009, стр. 126–244.

¹ Опорезив доходак укључује доприносе за социјално осигурање плаћене од стране послодавца. Иначе, основица опорезивања умањује се за прописани лични одбитак, одбитак за незапосленог брачног супружника и за издржавану децу.

² Опорезује се доходак изнад годишњег износа од ЕЕК 27.000 (1.730 евра). Основица опорезивања умањује се за прописани одбитак на име издржаваног детета. Постоје одбици од пореске основице и на име плаћене хипотекарне камате, трошкова образовања и др., с тим да је укупан износ одбитака ограничен до 3.195 евра по обвезнику годишње, или до 50% од опорезивог дохотка обвезника.

³ Од опорезиве основице умањује се износ доприноса за социјално осигурање и месечни одбитак за издржавано дете (19,32 евра).

У последње две деценије све државе чланице ЕУ спровеле су реформе пореза на доходак. Неке држава чланица су се одлучиле за смањење или пореза на зараде или доприноса за социјално осигурање, док су се друге фокусирале искључиво на редукцију доприноса соци-

јалног осигурања за ниже остварене дохотке. Реформе пореза на доходак грађана су варирали, укључујући ниже опорезивање, повећање минималног нивоа неопорезивног износа зараде или увођењем нових одбитака или повећањем постојећих за ниже зараде. Постепено опадање стопа пореза на зараде, односно пореза на доходак грађана почело је од 1995 године (табела бр. 5). Међу земљама које су повећале имплицитне пореске стопе у овом периоду су Велика Британија и Малта, мада је опорезивање зарада у обе земље међу најнижим у ЕУ. У просеку, опорезивање зарада у ЕУ опало је за 1,5 процент у 2007. години у односу на 2000.

Разлике у привредном развоју између држава чланица ЕУ одражавају се и на систем и ниво опорезивања рада. Међу државама ниво имплицитних пореских стопа на рад је изузетно различит. Малта (20.1 %) и Кипар (24%) имају најнижу стопу у Унији. Ово може да буде резултат њихове историјске повезаности са Великом Британијом, пошто су Велика Британија и Ирска једине две земље у којима је имплицитна пореска стопа на рад за више од осам процената испод просека ЕУ. Бугарска, Румунија и Португалија такође имају стопу нижу од 30%, док је у осталим државама ова стопа изнад просека у Унији.

Од 2000. године нарочито је запажено смањење имплицитне пореске стопе на рад у новим државама чланица, а највеће смањење је у Бугарској, Литванији, Словенији, Словачкој, Летонији и Естонији. Такође, две нордијске државе, Финска и Шведска, и Ирска су значајно смањиле ову стопу. С друге стране, имплицитна пореска стопа на рад значајно је повећана у Португалији и Шпанији. У осталим државама промене су мање од 2,5 процента.

Табела бр. 5
Имплицитна пореска стопа на рад у државама чланицама
ЕУ и у Србији (у %)

Држава чланица	1995	2000	2007	Учешће пореских прихода у БДП
Аустрија	38,5	40,1	41,0	41,2
Белгија	43,8	43,9	42,3	44,6
Бугарска	–	38,7	29,9	33,9
Чешка	40,5	40,7	41,4	36,5
Данска	40,2	41,0	41,0	47,6
Немачка	39,4	40,4	39,0	38,8
Естонија	38,6	37,8	33,8	31,3

Држава чланица	1995	2000	2007	Учешће пореских прихода у БДП
Ирска	29,7	28,5	25,7	32,3
Грчка	–	34,5	35,5	33,1
Шпанија	29,0	28,7	31,6	36,3
Француска	41,2	42,1	41,3	43,2
Италија	38,0	43,7	44,0	43,1
Кипар	22,1	21,5	24,0	40,6
Летонија	39,2	36,7	31,0	30,0
Литванија	34,5	41,2	32,3	30,4
Луксембург	29,3	29,9	31,2	37,8
Мађарска	42,6	41,4	41,2	39,6
Малта	19,0	20,6	20,1	35,5
Холандија	34,6	34,5	34,3	40,0
Пољска	36,8	33,6	35,0	33,3
Португалија	26,5	27,0	30,0	36,8
Румунија	–	32,2	30,1	31,4
Словенија	38,5	37,7	36,9	37,3
Словачка	38,5	36,3	30,9	28,8
Финска	44,3	44,1	41,4	42,4
Шведска	46,8	47,2	43,1	47,4
В. Британија	25,7	25,3	26,1	37,8
Просек ЕУ–27	–	35,9	34,4	38,8
Србија	–	52,2	47,8	45,2

Извор: Developments in the Member States, Taxation trends in the European Union, Data for the EU Member States and Norway, European Commission, DG Taxation and Customs Union and Eurostat, Brussels, 2009, стр. 79; Public finances in EMU – 2008, European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, European Economy X/2008, Brussels. стр. 208–327.

Када се упореди имплицитна пореска стопа на рад са учешћем пореских прихода у односу на БДП, запажа се да оне државе чланице са високом стопом истовремено имају и високо учешће пореских прихода у односу на БДП, и обрнуто. Овај показатељ је резултат пореске структуре у овим државама и високог учешћа прихода од пореза на рад у укупним пореским приходима.

У Србији је, такође, као резултат спроведене пореске реформе почетком 2000-тих година смањена имплицитна пореска стопа на рад са 52,2% на 47,8.³ Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за социјално осигурање на зараде на терет запослених и послодаваца су:

- за обавезно пензијско и инвалидско осигурање 11%;
- за обавезно здравствено осигурање 6,15%;
- за осигурање за случај незапослености 0,75%.

Збирно, стопе доприноса које се обрачунавају и плаћају у име запослених су 17,9%, и исте су и за доприносе које плаћа послодавац. Укупна стопа доприноса износи 35,8%. Основица пореза на зараде умањује се за износ од 6.554 динара из члана 15а став 2. Закона о порезу на доходак грађана, док се основица за тај износ не умањује за доприноса за запослене и за послодавце. Стопа пореза на зараде (порез на доходак грађана) је 12%. Када се саберу стопе доприноса и пореза на зараде, укупна пореска стопа на рад је 47,8% (35,8 + 12 = 47,8).

IV Закључак

Имајући у виду да на нивоу Уније не постоји хармонизација у погледу пореског оптерећења рада као битног фактора који утиче не само на трошкове рада и висину остварене добити, већ и на пореску конкуренцију и привалаћење страних директних инвестиција, међу државама чланицама постоје значајне разлике када се ради о пореском оптерећењу рада и имплицитној пореској стопи на рад.

Сагледавањем висине пореског оптерећења рада и стопе незапослености у појединим државама чланицама не постоји узајамна повезаност између ова два важна показатеља. Очигледно је да на нивоу запослености у већем степену тичу други фактори.

На основу компаративне анализе о пореском оптерећењу рада у државама чланицама ЕУ и у Србији, може се закључити да је ово оптерећење изузетно високо у Србији, са свим негативним последицама на ликвидност и резултате пословања предузећа. Проблем у Србији није порез на зараде, који је релативно низак у односу на државе чланице ЕУ, већ су то доприноси, тако да је пореско оптерећење рада у Србији једно од највећих у Европи. *Summa summarum*, смањење доприноса уско је повезано с реформом здравственог осигурања и реформом пензијског осигурања, али и предузимањем реформи које би за резултат имале повећање запослености, привредног развоја и животног стандарда грађана.

3 На основу одредби Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, *Сл. гласник Републике Србије*, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09.

Литература

1. Билтен јавних финансија, Министарство финансија Србије, Београд, 2010.
2. Developments in the Member States, Taxation Trends in the European Union, Data for the EU Member States and Norway, European Commission, DG Taxation and Customs Union and Eurostat, Brussels, 2009.
3. Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање, *Сл. гласник Републике Србије*, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09.
4. Закон о порезу на доходак грађана, *Сл. гласник Републике Србије*, бр. 24/01, 80/02, 135/04, 62/06, 65/06, 31/09, 44/09, 10/10.
5. OECD: Labour: Labour force statistics, Main Economic Indicators (database), February 2010.
6. European Commission, 2008. *Taxation trends in the European Union – Main Results* [online], European Commission [www.ec.europa.eu/index_en.htm].
7. KPMG's Individual Income Tax and Social Security Rate Survey 2009, KPMG LLP, Delaware, 2010.
8. Economic Forecast, Autumn 2008, European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, European Economy 6/2008.
9. Taxation trends in the European Union, Data for the EU Member States and Norway, European Commission, DG Taxation and Customs Union and Eurostat, Brussels, 2009.
10. Taxation trends in the European Union, Main results, European Commission and Eurostat, Luxembourg, 2008.

Hasiba HRUSTIĆ, PhD

Institute for International Politics and Commerce, Belgrade

THE TAX WEDGE IN THE EU MEMBER COUNTRIES IN COMPARISON WITH SERBIA

Summary

The aim of this paper is identification of tax wedge influence on companies labour costs and thus indirectly influences the business results. The basis of the analysis relates to the tax wedge in the EU in comparison with Serbia.

This article deals with evaluation of the tax wedge by the comparative analysis between the EU Member States and Serbia. In the consideration of tax matter this article underlines the difference between tax wedge and implicate tax rate.

Key words: *tax wedge, social insurance contribution, labour costs, implicate tax rates, unemployment rate.*